

IGAÜHEST VÕIB SAADA KIRJANIK!

Kirjastuses töötades on üks igapäevane ülesanne tutvuda saabunud raamatuideedega. Selliseid kirju saabub meile igal nädalal päris mitu tükki. Et Koolibri kirjastab lisaks õppevarale ka üsna laia valikut muud kirjandust, siis on pakkumiste temaatikagi üsna laiahaardeline. Osa neist saab kiire eituse osaliseks, teine osa soovitusel pöörduda mõnda teise kirjastusse, kus kompetents väljapakutud teemaga tegelemiseks suurem, kolmanda jao võtame suure heameelega kiiresti töösse.

Sel kevadel andsime välja kirjastuse ajaloo seni kõige noorema autori raamatu, õigemini kohe kaks raamatut. Tallinna Prantsuse Lütseumi

õpilane James Rock koostas 8. klassi loovtöö raames kaks lihtsat lugu – „Tommi otsib tööd“ ja „Tommi padi“ –, mida algaja lugeja kas iseisvalt või pisukese abiga esimese raamatuna läbi võib lugeda. Lood sobivad väga hästi ka eesti keelest erineva emakeelega keeleõppijale. Jamesi loovtöö lähtus lugemiskoerte projektist: eks ole ju mõnus oma lugemiskust tänuliku sõbra peal testida.

Innustagu Jamesi lugu kõiki oma häid ideid paberile panema ja kirjastusele pakkuma. Suvi on mõtete selitamiseks ju parim aeg.

TEIE KOOLIBRI

BIOLOOGIA 8. KLASSILE

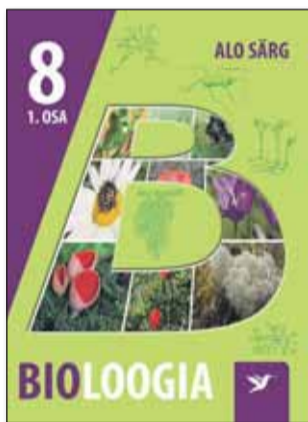
nevad rakutüübid, nende ehituslikud tunnused ja ülesanded nii ainuraksetes kui ka hulkraksetes organismides. Iseloomustatakse raku organelle ja võrreldakse nende esinemist erinevate eluvormide rakkudes.

Eri peatükkides leiavad käsitlemist meid kõikjal ümbritsevad pisiolendid: bioloogilised objektid viirused, bakterid ja algloomad. Võrreldakse nende ehitust loomade ja taimedega, selgitatakse bakterite ja algloomade tähtsust loodusele ja inimesele. Omaette peatükk on pühendatud ka levinumatele viirus- ja bakterhaigustele ning nendest hoidumise võtetele. Algloomadele pühendatud peatükk viib meid nende üherakuliste väikeloomade varjatud maailma. Algloomad on teadlastele tänuväärne materjal, mis võimaldab uurida eluslooduse evolutsiooni kulgemist läbi aastamiljonite.

Meid kõikjal ümbritsevad ja enamikus silmale nähtamatud seemned moodustavad omaette liigirikka riigi. Tutvutakse pärm- ja hallitusseente ehitusega, nende kasutusvõimalustega meie igapäevaelus, aga ka hallitusseente mitte nii kasulike omadustega toiduainete rikkujate ja allergiatekitajate. On seeni, kes võivad põhjustada seenhaigusi ka inimestel. Juttu tehakse ka levinumatest parasitseenest, kes on endale arengukeskkonna leidnud paljudel taimedel.

Üks suur rühm seeni on kübarseened – sealhulgas need ligi 400 söödavat liiki, mida käime seenehooyal metsas korjamas. Peamiste söögiseente tutvustamiseks ja tundmaõppimiseks on õpikus hulgaliselt kõnekaid fotosid. Lisaks söögiseentele on ära toodud ka meie metsades kõige ohtlikumad mürgseened ja nende tunnused. Omaette peatükkid on pühendatud seente tähtsusele ainerings ja kooselus teiste organismidega.

Seente peatüki lõpetab ülevaade samblikest, kes on heaks näiteks sümbioosist. Samblikud on erilised liitorganismid, kes koosnevad seeneliidistikust ja rohevetikast või tsüanobakte-

rist. Samblike aitavad lähemalt tundma õppida ilmekad fotod ja joonised. Eri peatükk tutvustab samblike tähtsust ja nende osa looduses. Samblike on nimetatud eluslooduse pioneerideks – oma elutegevusega tekitavad nad viljatule pinnale huumusekihi, kuhu saavad seejärel elama asuda teised organismid.

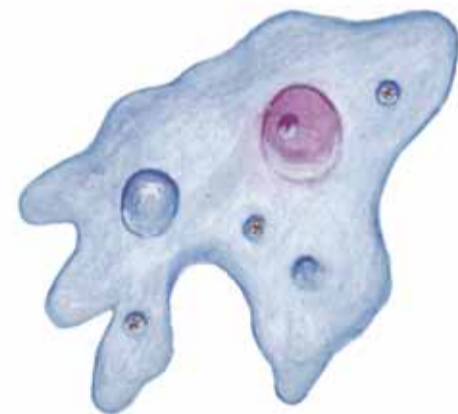
Taimed on elusorganismid, kes aitavad oma fotosünteesivõime tõttu elus püsida kõigil teistel Maal elavatel aeroobsetel organismidel. Fotosünteesi selgitab omaette alapeatükk. Tuuakse välja taimeraku sarnasused ja erinevused võrreldes looma- ja seenerakuga. Erinevate ülesannetega rakud on grupeerunud, moodustades taime koed ja organid, millel on kõigil oma ülesanded taime arengus ja kasvus. Eri peatükkides käsitletakse taime organeid: juur, vars, võsu, leht, õis, seeme, vili. Peatükid on pühendatud ka taime levimisele, levitamisele, paljunemisele ja paljunemismeetoditele. Rõhutatatakse mitmekesise taimeriihi olulist osa ja tähtsust looduses ning inimtegevuses, räägitakse vajadusest taimi kaitsta.

Pikemalt leiavad tutvustamist erinevate taimerühmade esindajad. Vetikad on kõige madalamal arengutasemel taimed, seda näitab seegi, et nende hulgas esineb üherakulisi liike. Tutvustatakse vetikate ehitust ja nende peamisi liike: rohe-, puna- ja pruunvetikaid.

Sammaltaimi loetakse juba kõrgemate taimede hulka. Tutvustatakse nende kolme peamist rühma: helviksamblad, lehtsamblad ja kõdersamblad ning meie metsades kasvavaid lehtsammalde peamisi liike.

Sõnajalgtaimede peatükk käsitletakse koldasid, osje ja sõnajalgu. Kõik need rühmad erinevad ehituslikult üksteisest ja nad loetakse juba kõrgemate taimede hulka.

Kahte suuremat taimerühma, paljasseemne- ja katteseemnetaimi loetakse kõrgemateks taimedeks. Paljasseemnetaimed on okaspuud,

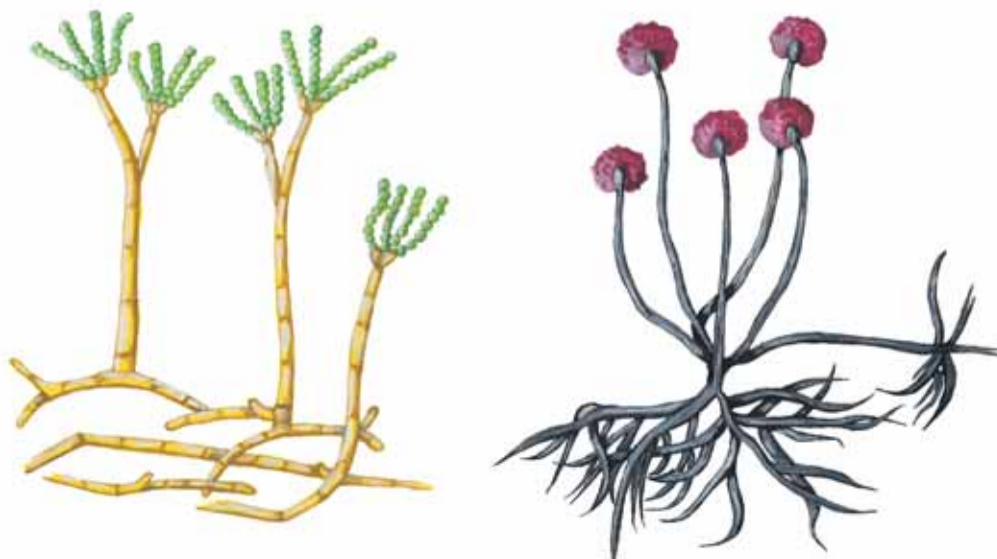
Bioloogia on väga mitmekülgne eluteadus, mille ülesandeks on uurida kõigi Maad asustavate elusorganismide teket, eluavaldusi, arengut, eluviise, omavahelisi suhteid ja veel paljusid muid küsimusi. Eluslooduse ja selles toimivate protsesside tundmine on tähtis nii teadlaste uurimistöös kui ka iga inimese igapäevaelus. Oluline on, et hoidev suhtumine loodusesse ja kogu elusmaailma kujuneks välja juba varajases eas. Kui lapsel on teadmised teistest elusolenditest, kui ta oskab neid hoida ja mõistab nende ülesandeid maailma tasakaalu säilimisel, saab ta aru, et temagi on üks osake sellest tervikust ega kahjusta seega teisi, kahjustades iseennast. Bioloogia õppekavad, andes teadmisi imepärasest loodusmaailmast, on suunatud just sellise arusaama tutvustamisele, kujundamisele ja süvendamisele.

Kui eelmiste kooliastmete loodusõpetuse tundides on õpilased mitmetest loodusvaldkondadest algteadmised juba saanud, siis bioloogia kursus süveneb eluslooduse erinevatesse liikidesse juba põhjalikumalt.

Koolibri kirjastuse bioloogiaõpik 7. klassile andis üldise sissejuhatava ülevaate bioloogiast kui loodusteadusest, selle eri harudest ja nende uurimisülesannetest, organismide eri rühmadest ja nende esindajatest. Üksikasjalikult käsitleti õpikus selgroogsete loomade viit suur rühma (kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud ja imetajad). 8. klassi uus bioloogiaõpik, mille autor on **Alo Särg**, jätkab teemat, pöörates tähelepanu organismide neljale ülejäänud suurele rühmale – mikroorganismidele, seentele, taimedele ja selgrootutele loomadele – ning ökoloogia probleemidele.

Materjali mahukuse tõttu ilmub 8. klassi õpik kahes osas. 1. osas on kolm teemat: „Mikroorganismide ehitus ja eluprotsessid“, „Seente tunnused ja eluprotsessid“ ning „Taimede tunnused ja eluprotsessid“, mis omakorda jagunevad 41 peatükiks.

Mikroorganismide peatükkis saavad selgeks rakkude kui elu „ehituskivide“ täpsem ehitus ja funktsioonid. Üksikasjalikult tuuakse välja eri-

kellest kasvavad Eestis mänd, kuusk, kadakas ja jugapuu. Paljasseemnetaimed on aga ka palmlehed ja hõlmikpuud. Selgitatakse paljasseemnetaimede ehitust ja nende eripära.

Taimede teema viimane peatükk on pühendatud kõige arenenumale ja liigirikkamale taimerühmale: katteseemnetaimedele ehk õistaimedele. Õpiku peatükk käsitletakse erinevaid õistaimede rühmi ja liike: kääpälised, kōrrelised, lõikheinalised, liilialised, korvõielised, liblikõielised, roosõielised, ristõielised, tulikalised, sarikalised, nelgilised. Kõike illustreerivad taas üksikasjalikud fotod, võimaldades käsitletavaid taimi paremini tundma õppida.

Raamatu kõik peatükkid on varustatud selgitavate joonistega, skeemide ja fotodega. Peatüki lõpus on ülevaade seal käsitletust ja eraldi on välja toodud uued mõisted. Iseseisvaks uurimistöök, kordamiseks ja õpitu kinnistamiseks on rida teemakohaseid küsimusi ja ülesandeid. Iga teema lõpeb pikema kokkuvõttega peatükikes õpitust.

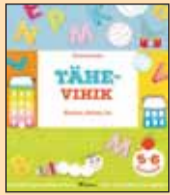
Raamatu lõpus on sõnastik, kus seletatakse uued ja olulisemad mõisted.

Õpik ei oleks saanud nii täpne ja faktitihe, kui oma märkuste ja täiendustega poleks kirjastusele suureks abiks olnud konsultandid: õpetajametoodik, Bioloogiaõpetajate Ühingu juhatuse liige **Marje Loide**, Tallinna Ülikooli botaanika ja mükoloogia lektor **Tõnu Ploompuu**, bioloog, Tallinna Loomaaia infokohuhoidja **Uve Ramst** ja Tartu Ülikooli doktor, samblike uurija **Ave Suija**. Suur tänu neile sujuva koostöö eest.

Novembris ilmub 8. klassi bioloogiaõpiku 2. osas käsitletakse kahte teemat. Neljandas osas „Selgrootud loomad“ tutvustatakse nende tähtsamaid rühmi (käsna, ainuõssed, ussid, limused, lüljalgsed jt). Eri peatükkid on pühendatud selgrootute hingamis-, seede- ja tundeelundite ehitusele ning paljunemisele. Räägitakse ka parasitsetest selgrootutest ja nendest hoidumisest.

Õpiku viimane e viies teema on pühendatud ökoloogia probleemidele. Tutvustatakse ökoloogilisi süsteeme, toiduahelaid ja aineringet, inimtegevuse mõju loodusele. Räägitakse liikide, elupaikade ja kogu looduse kaitse tähtsusest.

TOP 10

1

Roberta Fanti
Täheviik.
Harjuta, kirjuta, loe

2

Minu metsloomad

3

Jostein Gaarder
Apelsinitüdruk

4

Holger Haag
Elutruud loomad

5

Roberta Fanti
Numbri- viik.
Harjuta, loenda, mõtle

6

Paul Maar
Posse Kõvamees ja
tema päris kaalukas sõber

7

Katja Richert
Kolm kaisukat.
Minu suur piltsõnastik

8

Margit Saluste
Kõik tööd on head 2

9

Margarita Kuhtina
Suur sõnade raamat

10

Danièle Festy
Tähtsamad eeterlikud õlid

ÕPPIMA – RÕÕMSALT JA RÜTMIGA!

Lasteaiaõpetajatele mõeldud sari „Õpeta- ja õpituba“ on täienenud veel ühe rütmisalmide kogumikuga. 2017. aastal sarjas ilmunud „Näpümängud ja rütmisalmid“ on olnud nii populaarne, et innustanud autorit sellele jätku koostama.

Autor Külli Huopola on kogenud lasteaiaõpetaja ja tubli ema, kes on pälvinud Järva- maa aasta ema tiitli. Tema oma peres on üles kasvanud kuus last ja nüüdseks on juba lapselapsigi mitu. Niisugune töö- ja eraeluline taust annab kinnitust, et lapse igapäev ja vajadused on talle hästi tuttavad, samuti oskab ta hästi kasutada mitmesuguseid last arendavaid võtteid, kuidas lõbusa mänguga soovitud eesmärgini jõuda.

Nagu esimeses nii on ka teises kogumikus salmikesed, mis on jagatud tsükklitesse teemade kaupa, arvestades lapse igapäevaelu ja tähtsündmusi, teemaringi, millest on olnud tavaks lasteaias kõnelda: „Lapse aeg“, „Loomad- linnud“, „Pidupäeval“. Peale selle on eraldi väikeses peatükis mõni kaardisalm. Neid lihtsaid, tavaliselt neljarealisi salme saab isade- ja emadepäevaks ning jõuludeks oma kaarte tehes eeskujuna

kasutada. Sellepärast on valitud ka selgete suurte tähtedega kiri.

Kogumiku põhiosa moodustavad salmid, mida saab lugeda rütmiliselt. Värssteid põhikomponent ongi rütm. See toetab lapse kõne arengut ja aitab tal valmistuda sihikindlaks õpetööks, olgu siis lihtsalt lõbusa vaheldusrik-

ka tegevusena või asjalikumate eesmärki silmas pidades lugemis- ja kirjutamisõppemise kujundamise alusena. Värssteid rütmilist lugemist saadavad liigutused. Need on mõeldud kaasa aitama mootorikat ja koordineerimist. Saateliigutuste kirjeldused on toodud iga värsi all väiksemas kirjas sulgudes. Nii on õpetajal-juhendajal mugav materjali kasutada.

Võrreldes esimese kogumikuga, on salmide juurde lisatud teemakohaseid vanasõnu ja mõistatusi. Enamjaolt on need vanad tuttavad, nagu „Üheksa mehe ramm, ühe mehe mõistus“ ja „Mida noorelt külvad, seda vanalt lõikad“, aga leidub ka uuemaid või vähem levinuid, nagu „Missugune käpp on kõige tugevam?“ ja „Mis Juku õppinud, seda Juhan teab“.

Õpivad ka Juhanid ning „Näpümängude ja rütmisalmide“ toel võib õpetaja enda õpitee olla lõbus ja loominguline. Autorgi ärgitab oma loomingut ümber tegema või muutma, nagu õpetajal parasjagu vajalik või sobilik on, ning on tänu-lik, kui saab abiks ja toeks olla.

MARGIT ROSS,
toimetaja

KUI KÕIK MAAILMA VÕIM VÕIKS OLLA LASTE KÄES ...

Lasteaiaõpetaja Kirsi Rehenen on Soomes Taipalsaari lasteaias töötanud juba aastast 1989. Kogemusi on kogunenud kuhjaga. Sealne õpe põhineb nähtuspõhisel meetodil, mis lähtub lapse enda uudishimust ja igapäevaelust tekkinud küsimustest. Iga aasta augustis alustab lasteaias uus rühm, kellele antakse suveks ülesanne koguda küsimusi ja probleeme, millele võiks koos vastuseid otsida. Koos valitakse nende hulgas huvitavamad ja üheskoos otsustatakse, mis järjekorras ja millal nendega tegelema hakatakse. On ju mõne projekti jaoks vaja tammestõrsid ja kollaseid sügislehti, teise tarvis aga miinuskraade, lund ja jääd.

Kirsi Reheneni raamatus on tegevused ja teadusprojektid jagatud teemade kaupa. Iga teema algab pildikesega lasteaias igapäevaelust, kus kirjeldatakse olukorda, millest teema tõukus. Järgneb rida ülesandeid ja töid, mis innustavad neid järele proovima ja lisaideid leidma. Iga lasteaednik saab vastavalt laste vanusele, rühma suurusele ja lasteaias võimalustele ülesandeid teisen- dada või uusi välja mõelda. Raamat soosib igati n-õ kastist väljas mõtlemist ja samamoodi in- nustab õue ja vabasse loodusse minema, et värs- keid mõtteid koguda.

Mis on selles raamatus uudset ja huvitavat?

- Uurimisteemad ja tegevused, mida võib raama- tust kopeerida, aga sealt innustust saades ja oma võimalusi vaagides ka ise uusi teemasid leida.
- Lastele suure vabaduse andmine nii teema valikul kui lahendusviiside väljamõtlemisel.
- Tavapärase guugeldamise ja nutitelefoniist kiire vastuse otsimise asemel püütakse lahendused esmalt ise välja mõelda ja kaasa- ta ka vanemad-vanavanemad või mõni lähikonnas elav asjatundja. Probleemi lahendust alustatakse seestpoolt väljapoole, lähemalt kaugemale. See aitab tugevdada laste oma- algatust ja kogukonnatunnet.
- Iga teema käsitlemine algab küsimuste kogu- misest ja rühmitamisest. Seejärel asutakse vastuse leidmiseks infot otsima. Ülesannet lahendatakse üheskoos ning alati tehakse lõpuks esitlus ja järeldused. See kõik ei ole aga sugugi nii tõsine ja teaduslik, nagu eelnevast võib paista, vaid mänguline ja loominguline. Iga teema käigus õpetatakse sel moel ka koostööd, aktiivset osalemist, oma teadmiste ja ideede teistega jagamist, väljendus- ja esinemisõppemist.
- Kui lugemis- ja kirjutamisõppemise omanda- mine tundub mõnele lapsele algul keeruline ja tüütu, siis oma katseandmete ja -tulemus- te ülesmärkimiseks „tõelise teadlase kombel“ on kõik meeleldi valmis uusi asju õppima.
- Valgeid kitleid, kindaid, kiivreid või kaitse- prille kasutades saavad väikesed teadlased ennast tõsiseltvõetavana tunda. Kirsi Rehe- neni kogemuse järgi mõjub väga innustavalt ka see, kui uurimistöö korralikult vormista- tud järeldused mõnele asjaomasele asutusele saata. Sealt saadud vastus teeb tulevastele teadlastele suurt rõõmu.

Kirsi Rehenen
TEADUSMÄNGE LASTELE

Soome keelest tõlkinud Jane Tooman

- Vahel antakse ka kodutöid, et kaasata kogu pere. Saadud infot saab koos arutada. Tugevneb kogukonnatunne ja emotsionaalne kaasatus.
- Mõne projekti jaoks on vaja vanu asju taaska- sutada. Selleks tuleb terase silmaga kodus ringi vaadata või käia kohalikest poest materjali küsimas, olgu siis parajasti vaja kartongitükke, pappkaste, linikuid, nõõri või fooliumi. Tore on suhtumine, et kõike ei pea poest valmis ku- jul ostma, vaid saab ka ise meisterdada.
- Uute sõprade leidmine. Koos tööd tehes saa- vad suhelda väga erineva loomuga lapsed ja sellest võivad kõik. Õpitakse suhtlema,

ennast väljendama, arvestama teiste inimes- tega, nende erinevate temperamentitüüpide ja iseloomujoontega.

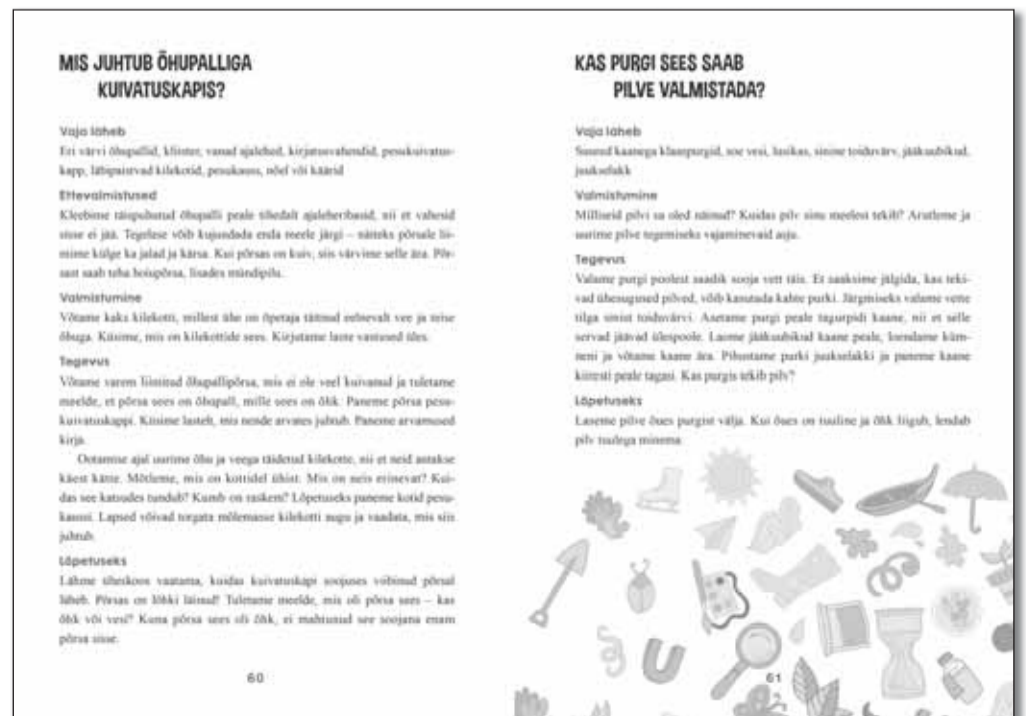
- Kogemuspõhine teave, mille saamiseks on ise panustatud nii probleemi püstitamisel kui selle looval lahendamisel, on kõige väärtusli- kum ja nii saadud teadmised jäävad paremini meelde.
- Projektide käigus õpitakse püsivust ja kannat- likkust – vastust ei pea saama kahe sekundi jooksul internetist, vaid selle saamiseks tuleb mõelda, arutleda, järjekindlalt tegutseda ja vahel mitu nädalat või kuud tulemust oodata.
- Oluline on dokumenteerimine ja tulemuste vormistamine. Pildistamine aitab kujundada lasteaias tegevusest albumit, mis jääb mälestus- seks, aga aitab ka lähiajal toimunut meelde tu- letada. Piltide abil on lihtsam teistele jutusta- da, mida õpiti ja milliste järeldustele jõuti. Nii areneb süsteemne mõtlemine ja korralikkus.

Kogu raamatut ja selles kirjeldatud tegevusi iseloomustab kõige rohkem **loov lähenemine ja mänguline suhtumine**. Siin ei tõmmata kindlaid piire ega kehtestata rangeid reegleid, sest ühegi asja tegemiseks pole üht ja ainust õiget viisi.

Üks toredamaid Kirsi Reheneni arvamusi avaldusi oli see, et igal aastal õpib ta lastelt midagi uut. Selles ehk ongi nähtuspõhise õppe loomingulisuse võti: näha asju ootamatust vaa- tenurgast, värske pilguga.

Raamatut võib julgesti soovitada mitte ainult lasteaednikele ja algklasside õpetajatele, vaid ka kodustele vanematele ja vanavanematele, kellel on piisavalt aega ja mängulust, et koos oma las- tega maailma uuesti avastada.

ÜLLE KIIVET,
toimetaja

ARVUTA, VÄRVI, NUPUTA. 2. KLASSILE

Matemaatikatööde kogumik sisaldab 32 üheleheküljelist tööd. Tööde teemad on seotud kalendrikuude, rahvakalendri tähtpäevade, vanasõnade või ilusate soovidega, võimaldades sujuvat lõimimist teiste õppeainete, loodusõpetuse ja eesti keelega.

Igas töös on üks suurem, mitmeosaline ülesanne, mis hõlmab näiteks arvutamist, värvimist, vastuste järjestamist ning selle põhjal lahendussõnade kokkulugemist ja väljakirjutamist. Lahendussõnad võivad kulgeda mitmeti: vasakult paremale, paremalt vasakule, ülevalt alla või alt üles, päripäeva või vastupäeva. Paljudes töodes

on põhiülesandele lisaks lühemaid arvutamis-, nuputamis- või tekstülesandeid.

Nuputamis- ja värvimisülesanded eeldavad kogu teksti hoolikat läbilugemist, arendades tekstist arusaamise oskust ja püsivust. Enne värvima asumist on soovitatav lahendust katsetada, kirjutades värvide esitähed piltide juurde ning kontrollides lahendust teksti järgi. Mõnikord on õigeid lahendusi ka mitu.

Töid saab kasutada lisamaterjalina koolitunnis või ka kodus harjutamiseks. Avastamisrõõmu ja püsivust lahendajale!

Kõigepealt loe, siis arvuta ja lõpuks värv. Igas leheringis on kahele lehel vastus teistest erinev. Värvü sama vastusega lehed ringis antud värvi.

Arvuta. Järjesta vastused alates väikseimast. Ruutudesse kirjuta järjekorranumber. Loe tähti samas järjekorras ja lõpeta lause.

8 + 5 - 7 = ... I 11 - 7 + 9 = ... K 5 + 8 - 9 = ... O
 14 - 5 + 8 = ... D 5 + 6 - 8 = ... S 12 - 4 + 8 = ... U
 7 + 6 - 8 = ... G 13 - 5 + 7 = ... U 6 + 8 - 7 = ... S

September, oktoober ja november on

Kirjuta lehtedele märgid + või - nii, et võrdus oleks õige.

5 3 = 10 2 8 3 4 = 4 3 2
 9 3 = 2 4 2 8 4 = 7 5 4

Tanelil oli 5 kuivatatud lehte. Otti oli 3 kuivatatud lehte rohkem. Esita teksti kohta arvutamist nõudvaid küsimusi ja lahenda need.

Arvuta ja värv lehed vastavalt vastusele.

- vastus on väiksem kui 10 ja paaritu arv - kollane
- vastus on väiksem kui 10 ja paaritu arv - roheline
- vastus on suurem kui 10 ja paaritu arv - punane
- vastus on suurem kui 10 ja paaritu arv - oranž

Marta tõi kooli 20 kuivatatud puulehte. Neist 4 olid vahtralehed. Kaselehti oli kahe võrra rohkem ja tammelehti kahe võrra vähem kui vahtralehti. Ülejäänud olid toomingalehed. Kui palju oli Martal erinevaid lehti?

Vahtralehti oli _____ Kaselehti oli _____
 Tammelehti oli _____ Toomingalehti oli _____

Kirjuta puude nimetused lehtede alla.

UUS!

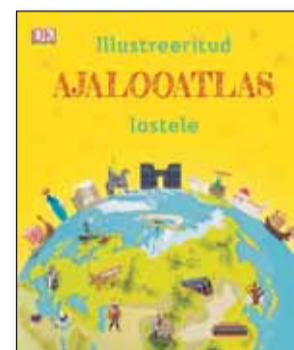

Jan Birk
SAARA JA SASI. HABRAS SÜDA

Saara on üsna tavaline tänapäeva laps, kes elab emaga kahekesi üsna tavalises tänapäeva korterimajas. Hoovi peal on tal sõbrad ja kodus lemmikkuks nelja käpaga poni Sasi.

Saara ema süda on väga habras seitsaadi, kui isa minema läks. Viimasel ajal murdub see üpris sageli ja siis lamab ema jälle terve päeva nuttes voodis. Alguses on ka Saara nututuju. Siis aga toob ema äkki koju võhivõõra mehe ja Saara saab maruvihaseks. Tal ju on juba issi. Too elab kaugel preerias ja ratsutab pühvlitega! Koos neljakäpalise poni Sasiga ajab ta hoovi lapsed kokku, et teha valele issile selgeks, kelle jalas on siin püksid.

„Saara ja Sasi“ raamatute autor Jan Birk on Saksamaal laialt tuntud eeskätt illustraatori ja filmikunstnikuna. Eesti keeles on varem ilmunud „Saara ja Sasi. Nelja käpaga poni“ (2017, tlk Katrin Uuspõld). Sarja teise raamatu on saksa keelest tõlkinud Eve Sooneste.

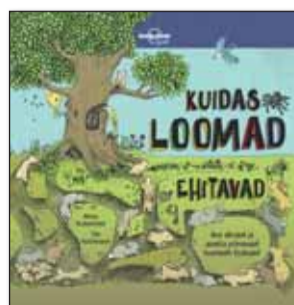

Simon Adams, Peter Chris
ILLUSTREERITUD AJALOOATLAS LASTELE

Rikkaliku pildimaterjaliga atlas elustab ajaloo 40 värvilise ja üle-vaatliku kaardi abil. Reisisse läbi aja ja ruumi vanaajast tänapäevani, alates ürginimeste väljarändamisest Aafrika mandrilt kuni tänapäeva maailma poliitilise kaardini.

Peatükkide kaupa tuuakse meie ette põnevad teemad nagu kiviaeg, Vana-Egiptus, Suur Hiina müür, keskaegne Jaapan, Siiditee, asteekide ja maiade maailm, Osmanite riigi hiilgus, Ameerika avastamine, tööstusrevolutsioon, kaks maailmasõda, kolooniate iseseisvumine ja kosmoseajastu teadussaavutused.

Aastaarvud, sündmused ja detailid on esitatud visuaalselt, mis aitab teavet paremini meelde jätta. Illustreeritud ajalooatlas on suure formaadis ja sobib väikesele ajaloo huvilisele niihästi koos vanaisaga uurimiseks kui koolilapselise lisamaterjaliks, faktide kordamiseks või meeldetuletamiseks.

Moira Butterfield
KUIDAS LOOMAD EHTIVAD

Lonely Planeti vahvas lasteraamatus saab avada aknaid ja lehti ning avastada põnevaid loomade kodusid puu otsas, maa all, maa peal ja vee all. See raamat avaldab saladusi, kuidas on loodud loomade erakordsed rajatised ämblikuvõrkudest ja küülikuurgudest linnupesade ja korallrahudeni ning kopratamistest termiitide kolooniateni.

KAS OSKAD? MATEMAATIKA KONTROLLTÖÖD 5. KLASSILE

Väljatõmmatavate lehtedega kontrolltööde vihkus on 15 kontrolltööd kahes võrdse raskusastmega variandis. Kontrolltöödest kaks on kokkuvõtavad tööd poolaasta õppematerjali kohta. Ülejäänud 13 tööd on pühendatud kitsamalt piiritletud, töö pealkirjas nimetatud matemaatikateemadele. Nendes töodes on ülesanded jaotatud vahejoontega alateemadeks. See võimaldab anda õpilasele tagasisidet aine erinevate teemade omandamise kohta, mis on eriti vajalik kujundava hindamise korral.

Kõiki ülesandeid saab hinnata punktides ning alateemasid koondpunktide alusel. Punktisumma kujutamine graafiliselt, näiteks värvides vastava lahtri, aitab õpilasel hinnata oma teadmiste ja oskuste taset ka visuaalselt. Kahe kokkuvõtva

kontrolltöö hindamine ehk hinnangu andmine on jäetud õpetaja enda otsustada. Samuti otsustab õpetaja, kas hinnata kontrolltööd kokkuvõtvalt numbriliselt või sõnaliselt.

Kasutades vihikut ainult kontrolltööde läbiviimiseks, piisab ühest vihikust kahele õpilasele. Samas võib tööde A-variante kasutada ka alateemade kordamiseks, andes need õpilaste kätte eraldi lehtedena, B-variante aga kontrolltööna. Sellisel juhul lahendab õpilane kontrolltöö ülesandeid kogumikus ning ühe õpilase tööd säilivad komplektina koos.

Kogumiku lõpus olev valikvastustega test hõlmab kogu õppeaasta jooksul käsitletavaid teemasid.

MATEMAATIKA 11. KLASSILE. KITSAS KURSUS

Saabuva õppeaasta alguseks koolidesse jõudev õpik sisaldab teooriat ja ülesandeid järgmistele kitsa matemaatika kursuste kohta: „Tõenäosusteooria ja matemaatilise statistika elemente“, „Funktsioonid“ ja „Jadad. Funktsiooni tuletis“. Õpiku abil omandatud teadmistest ja oskustest piisab kitsa kursuse täielikuks omandamiseks ja vastava riigieksamini sooritamiseks. Õpetaja ja õpilase töö kergendamiseks ei sisalda see õpik teemasid, tõestusi jms, mis on nõutavad ainult laia kursuse omandamisel.

Kitsa kursuse vajadusi on silmas peetud ka ülesannete valikul. Õpikus leidub hulgaliselt sobiva raskusastmega ülesandeid õpitu kinnistamiseks, samuti üksikasjalike lahendustega varustatud näiteid. Õpikus on ka nn tärniga ülesandeid võimekamate õpilaste jaoks.

Kuivõrd statistilised andmestikud on päriselus pliiatsi ja paberiga töötlemiseks enamasti liiga mahukad, on soovitatav statistika õppimisel tutvuda ka arvuti ja tabelarvutusprogrammide pakutavate võimalustega. Et vähendada

andmete õpikust kopeerimise vaeva, on osa õpiku statistikaülesannetest avaldatud veebilehena, kust saab ülesannete andmed alla laadida ka Exceli töölehtena. Samuti sisaldab veebileht ülesannete lahendamiseks vajalike Exceli funktsioonide loetelu koos kasutusnäidetega.

Laia kursuse õppijatele sobib endiselt hästi samade autorite 2013. a õpik.

KULDAR TRAKS,
toimetaja

FÜÜSIKA TÖÖVIHIK 8. KLASSILE. 1. OSA

Töövihik ümbertöötatud trükk kuulub komplekti samade autorite 8. klassi füüsika õpikuga ning peegeldab õpiku 2018. aasta trükis tehtud muudatusi aine käsitlemisel. Töövihiku 1. osa on pühendatud optikale. Peamine muudatus aine esituse loogikas on, et põhikooli optikas ei vaadelda valgust lainelise nähtusena.

Töövihik sisaldab mitmekesise valiku ülesandeid nii uute teadmiste kinnistamiseks kui ka rakendamiseks ning lihtsamate uurimuste läbiviimiseks. Mitmed praktilised tööd viiakse läbi arvutisimulatsioonide abil.

Iga teema lõpeb kokkuvõtva tööga enesehindamiseks. Lahendades need ülesanded kodusel tööna ning kontrollides ühiselt klassis, saavad õpilased punktisumma järgi ettekujutuse, kui hästi on nad teema omandanud ning kontrolltööks valmis. Samuti sisaldavad kokkuvõt-

vad osad väljalõigatavaid mõistekaarte, mida saab kasutada füüsika mõistete kordamiseks nii kontrolltööks valmistumisel kui ka kogu õppeaasta jooksul.

Töövihiku 2., mehaanikale pühendatud osa, ilmub sügispoolaastal.

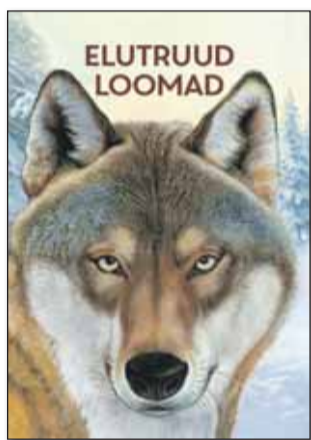
KULDAR TRAKS,
toimetaja

UUS!

Holly Bathie
KIRJUTAN JA KUSTUTAN. LIITMINE

Vahvad metsaelanikud aitavad lapsel saada selgeks liitmise kahekümne piires. Poenimekirjas asju kokku liites, karussellidele õige arvu loomi leides või muid elulisi ülesandeid lahendades saab liitmise mängeldes selgeks. Ülesanded toetavad koolis õpitut liitmist. Markerikirja saab lehekülgedelt kustutada, mis pakub piiramatu võimalusi harjutada. Raamatu lõpus on test enesekontrolliks, kõigi ülesannete vastused ning ülesannete selgitused täiskasvanud juhendajale.

Holger Haag
ELUTRUUD LOOMAD

Oled sa kunagi hundiga silmitsi seisnud? Või hirvega palgest palgeste kohtunud? Vaimustavate ja elutruude illustratsioonidega raamatus saab vaadelda 15 looma nende elu suures. Kõik loomad muidugi raamatusse ei mahu. Sellistel juhtudel on ainult nägu kujutatud elu suures. Tervet looma näeb vähendatud kujul sellest järgneval leheküljel. Seal on kujutatud ka looma üksikud elu suures kehaosad, näiteks karu võimas käpp, ilvese teravad hambad või punahirve sarved. Muu hulgas on juttu siilist, metskitsest, rebasest, oravast, mägrast, kirjurähnist, metsseast, kaelushiires, pesukarust, kodukakust ja pasknäärst. Iga looma juures on ülevaade tema eluviisist ja käitumisest ning põnevaid teadmisi tema eripäradest ja loomusest.

Елена Сепп
ЧИТАЙ И ИГРАЙ! ЗАНИМАТЕЛЬНЫЕ НАСТОЛЬНЫЕ ИГРЫ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ЧТЕНИЮ

Сборник включает в себя 9 игр, которые помогут ребенку усвоить буквы и научиться читать. Каждая игра подробно описана, играть можно дома, в детском саду или в школе с подготовительными классами. Карточки и поля для игр предусмотрено вырезать из сборника.

Играть можно как с одним ребенком, так и с целой группой детей.

KUIDAS TELEFONIGA FILMI TEHA?

Koolibri äsja ilmunud Rao Heidmetsa õpiku eesmärk on anda praktilisi soovitusi ja juhiseid, kuidas tavalise nutitelefoni abil filmi teha. Siit leiab ülevaate filmitegemise põhitõdedest, võttegrupi iga lüli rollist ja ülesannetest ning sellest, kuidas stsenaariumist jõuda filmi. Lisaks on välja toodud ka mitmeid ideid, kuidas saavutada kvaliteetne tulemus lihtsate ja käepäraste vahenditega.

Kaameraga töö põhitõed, näiteks tegelaste õige vaatesuund, kaamera liikumine plaanist plaani, erinevad filmimisvõtted, valgustus jms on selgitatud näidiskadrite ja skeemidega. Filmitegemist lihtsustavad ka mitmed vabavarana allalaaditavad äpid, mille kohta leiab samuti õpikust infot.

Saab ka teada, mis on näiteks 1/3 reegel, 180-kraadi reegel, misantseen, kuldne tund, kolme valgusallika süsteem, heli ja pildi sünkroonsus, storyboard jms. Või seda, millist lisatehnikat vajab helimees, mis roll on võtteplaani ja kuidas seda koostada ning miks on režissöör filmi tegemisel nagu kapten laevas.

Kui kõik filmikaadrid on üles võetud, tuleb film ka kokku monteerida ning helindada. Kõige lõpuks korraldada aga esilinastus – teha reklaami, levitada trailerit ning kui publik on filmi hästi vastu võtnud, võib selle saata näiteks noorte lühifilmide festivalile. Kõige selle kohta leiab õpikust soovitusi ja nõuandeid.

See õpik on suurepärase juhendmaterjal, kust õpilased saavad kogu vajaliku info oma esimese filmi tegemiseks. Miks mitte pakkuda õpilastele välja huvitav suveprojekt, jagada klass gruppideks ning paluda igaühel neist suve jooksul valmis teha üks tore lühifilm. Suvi saab veedetud sisukalt ja lõbusalt ning sügisel, kui taas kokku tullakse, tähistada uut kooliaastat näiteks klassi oma filmiõhtuga.

TUNNUSTUS

Koolibril on väga hea meel, et meie autoreid ja nende tegemisi on järjekordselt märgatud ja hinnatud. Õnnitleme ja soovime tervist, jõudu, uusi ideid ja nende teostamist!

Kasvatusteaduslike tööde 2019. a riikliku konkursi preemia pälvivad kirjastuse Koolibri autorid Maia Muldma ja Kadi Härma oma 6. klassi õppekomplektiga „Muusikamaa lood“ (õpik, töövihik, CD).

Autorid on komplekti luues mõelnud muusika suurele võimele inimest kujundada ja arendada, sest laulmise ja musitseerimise kõrval saab muusikatundides arutada elu põhiväärtuste üle,

õppida mõtlema ja valikuid tegema. Õpiku teemad jõuavad laste abil klassiruumist kodudesse, kus vanematega koos õppida hoolivust, sallivust, ausust, headust ja armastust. Raamatu materjal pakub ka häid võimalusi muusikaõpetuse loimimiseks muude õppeainetega, iseenamisi kirjanduse ja kunstiga, tutvustades mitmete riikide kultuuripärandit. Autorite loodud positiivne üldmulje ja huvitavad ülesanded on õpilastele kindlasti suureks innustuseks.

Maia Muldma ja Kadi Härma on koos loonud ka 5. klassi õppekomplekti „Muusikamaa lood“.

Pikaajase viljaka töö eest matemaatikaõpetaja, tõlkija ja toimetajana sai Tallinna linna teenetemärgi meie autor, kauaaegne toimetaja ja retsensent Svetlana Ševtšenko. Svetlana on 7., 8. ja 9. klassi matemaatika ülesannete kogumike autor ning gümnaasiumi matemaatika ülesannete kogumiku kaasautor. S. Ševtšenko on õpetaja, kes armastab matemaatikat ja õpilasi ning kes oskab oma aine kõige keerulisemad teemad lastele arusaadavaks teha.

Loodame, et viljakas koostöö tublide autoritega jätkub!

Maia Muldma ja Kadi Härma.

Svetlana Ševtšenko teenetemärgi kättesaamisel Tallinna Raekojas.

Foto: Vahur Lõhmus